Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma Posion kunta 2021-2025

Sisällys

1 Taustaksi 3
2 Ikääntyneen väestön hyvinvointi 4
2.1 Indikaattori- ja tilastotietoja 4
2.2 Ikäihmisten koettu hyvinvointi 5
3 Palvelut 7
3.3 Peruspalvelut 9
3.4 Erityistason palvelut 13
4 Ikäihmisten osallisuus Posiolla 16
5 Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tavoitteet 19
6 Hyvinvointisuunnitelman toteutus, seuranta ja arviointi 20
LÄHTEET: 20
LIITE 1. Ikääntyneiden hyvinvoinnin vahvuuksia ja haasteita Posiolla 21

1 Taustaksi

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista (980/2012) edellyttää kuntia tekemään vanhuspalvelusuunnitelman ikääntyneen väestön tukemiseksi. Suunnitelmassa tulee kuvata toimenpiteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäisen henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Suunnittelussa tulee painottaa kotona asumista ja kuntoutumista edistäviä toimenpiteitä. Suunnitelma laaditaan osana kunnan strategista suunnittelua. Suunnitelman hyväksyy kunnanvaltuusto ja se tarkistetaan valtuustokausittain.

Posiolla ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma päivitettiin talvella 2022, laajan hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laatimisen jälkeen. Aikaisempi Posion kunnan Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma laadittiin vuosille 2019-2021. Ikääntyneen väestön hyvinvointityön keskeisenä ajatuksena on, että ikäihmiset voivat asua kotonaan mahdollisimman pitkään ja nauttia täysipainoisesta elämästä siellä.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma on laadittu Posion kunnan poikkihallinnollisessa työryhmässä. Valmistelussa on hyödynnetty Posion ensimmäistä laajaa hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaa ja sen laatimisessa on hyödynnetty maakunnassa yhteisesti päätettyjä indikaattoreita sekä muun muassa Itä-Lapin kunnissa toteutettua hyvinvointi- ja turvallisuuskyselyä. Lisäksi tietoa kuntalaisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden tilanteesta on koottu kuntalais- ja järjestöillasta, ammattilaisilta ja luottamushenkilöiltä. Hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman laatiminen on ollut Posiolla yhteinen monialainen kehittämisprosessi, jossa eri-ikäisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden vahvistamiseen liittyvät toimenpiteet on tunnistettu eri toimialojen tehtäväksi.

Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma 2021-2025 sisältää ikääntyneiden hyvinvoinnin tilan arvioinnin, palvelujen kuvauksen sekä tavoitteet ja toimenpiteet ikääntyneiden hyvinvoinnoin tukemiseksi ja kehittämiseksi. Lisäksi suunnitelmassa kerrotaan ikääntyneiden hyvinvointityön tavoitteiden seurannasta ja arvioinnista. Ikääntyiden hyvinvointisuunnitelma kytkeytyy kunnan laajaan hyvinvointikertomukseen sekä kunnan strategiatyöhön.

Vuosien 2021-2025 ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana on seuraava visio:

Posiolla ikäännytään arvostettuna ja aktiivisena osana yhteisöä sekä turvallisesti omanlaista elämää eläen.

2 Ikääntyneen väestön hyvinvointi

2.1 Indikaattori- ja tilastotietoja

Vakinaisten asukkaiden määrä vähenee vuosittain ja väestöennusteen (2018) mukaan vuonna 2030 Posiolla on 2512 asukasta. Kuviossa 1. on esitetty eri ikäryhmien osuudet vuonna 2020 sekä ikäryhmittäinen väestöennuste vuodelle 2030. Väestöennuste on laadittu vuonna 2018.
Ikääntyvien määrä on Posiolla verrattain korkea ja väestöennusteiden mukaan ikääntyvien osuus tulee kasvamaan tulevaisuudessa. Yli 65 -vuotiaiden osuus oli Posiolla vuonna 2020 41,1 % väestöstä ja vuoden 2030 ennusteen mukaan yli 65 vuotiaiden osuus on 57.5 % väestöstä. Posion huoltosuhde luku on näin ollen korkea ja kasvaa ennusteiden mukaan vuosi vuodelta. 75- vuotta täyttäneistä posiolaisista 93.8 % asuu kotona 527 henkilöä (vuonna 2020).

Kuvio 1. Väestöjakauma vuosina 2018 ja 2020 sekä väestöennuste eri-ikäisten osuuksista vuodelle 2030

Ikä	v.2018	v.2020	väestöennuste v.2030
0-6 vuotiaat	3.3 %	3.1 %	2.6 %
7-15 vuotiaat	6,4 %	6.0 %	4.9 %
16-24 vuotiaat	5,7 %	5.1 %	5 %
25-64 vuotiaat	46,6%	44.6 %	37 %
65-74 vuotiaat	22 %	24,1 %	22.7 %
75-84 vuotiaat	12,3 %	12.7 %	27.9 %
yli 85 vuotiaat	3.7 %	4.3 %	6.9 %
Kaikki ikäryhmät yhteensä		3117 asukasta	2512 asukasta

Säännöllisen kotihoidon piirissä 75 vuotta täyttäneitä posiolaisia oli vuonna 2021 19,6 %. Luku on laskenut vuodesta 2018 0,5 prosenttiyksiköllä. Säännöllisen kotihoidon piirissä olevia 75 vuotta täyttäneitä posiolaisia on vertailukuntiin ja -alueisiin nähden verrattain runsaasti. Sallassa ja Taivalkoskella luku oli selvästi suurempi. Koko maan keskiarvo oli vuonna 2020 15,9 %.
Omaishoidon tuen saajista 75 vuotta täyttäneitä posiolaisia oli vuonna 2020 16,6 % vastaavanikäisestä väestöstä. Omaishoitosopimuksia on tällä hetkellä Posiolla 84 kappaletta. Pääsääntöisesti omaishoitajat ovat ikäihmisiä hoitavia lapsia tai puolisoita. Mukana on myös kolme lapsiperheen omaishoitosopimusta sekä neljä kehitysvammaista koskevaa omaishoitosopimusta, ja hoitajana toimii yleensä ikääntynyt vanhempi. Omaishoidettavien osuus on kasvanut merkittävästi Posiolla vuodesta 2017, jolloin hoidettavia oli 5.8 prosenttia. Omaishoidettavia on Posiolla vertailukuntiin ja -alueisiin verrattuna suhteellisen paljon. Koko maan vastaava luku on 4.9 % ja Itä-Lapin seutukunnan keskiarvo on 12,1 %.

Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä on Posiolla kasvussa ja vuonna 2020 osuus oli 42 %. Osuus on kasvanut vuodesta 2019 vuoteen 2020 1,7 prosenttiyksikköä ja kasvua vuodesta 2018 on hieman yli 2 prosenttiyksikköä. Yksinasuvien 75 vuotta täyttäneiden

osuus vastaavan ikäisestä väestöstä on vertailukuntiin ja -alueisiin nähden keskitasoa. Koko maan keskiarvo on huomattavasti korkeampi: 46,2 % vastaavan ikäisestä väestöstä.

Täyttä kansaneläkettä saaneiden osuus kaikista 65 vuotta täyttäneistä oli vuonna 2020 Posiolla 2,6 %. Osuus on laskenyt hieman vuodesta 2018 (0.4 prosenttiyksikköä). Posiolla täyttä kansaneläkettä saaneiden 65 vuotta täyttäneiden osuus on vertailukuntien ja -alueiden keskiarvoa, mutta koko Suomen keskiarvoa korkeampi. Koko Suomen keskiarvo oli 1,8%.

65 vuotta täyttäneiden lonkkamurtumapotilaiden osuus on Posiolla hienoisessa laskussa. Osuus on laskenut vuodesta 2018 vuoteen 2020 0,3 prosenttiyksikköä ja on vertailukuntiin ja -alueisiin nähden hieman keskimääräistä alhaisempi. 65 vuotta täyttäneiden lonkkamurtumia saaneiden henkilöiden osuudet vaihtelevat kunnittain ja alueittain vähän.

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvien 65 vuotta täyttäneiden hoitojaksojen suhteellinen osuus on Posiolla kasvanut vuodesta 2019 vuoteen 2020. Verrokkikuntiin ja -alueisiin nähden Posion osuus on keskitasoa: Kuusamossa, koko maassa ja saman kokoluokan kunnissa osuus on Posion osuutta pienempi, kun taas Taivalkoskella, Ranualla, Sallassa sekä Itä-Lapin seutukunnassa keskimäärin osuus on korkeampi.

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettujen 65 vuotta täyttäneiden suhteellinen osuus on Posiolla laskenut hieman vuodesta 2019 vuoteen 2020 ja se on verrokkikuntiin ja -alueisiin nähden keskitasoa.

2.2 Ikäihmisten koettu hyvinvointi

Ikäihmisten koettua hyvinvointia kartoitettiin laajan hyvinvointikertomuksen yhteydessä Marika Kunnarin väitöskirjan pohjalta luodulla kuviolla, jossa tunnistetaan 11 hyvinvoinnin osa-aluetta. Kuviossa 2. on esitetty koonti ikäihmisten koetun hyvinvoinnin vahvuuksista ja haasteista.

Kuvio 2. Posiolaisten ikäihmisten hyvinvoinnin vahvuuksia ja haasteita

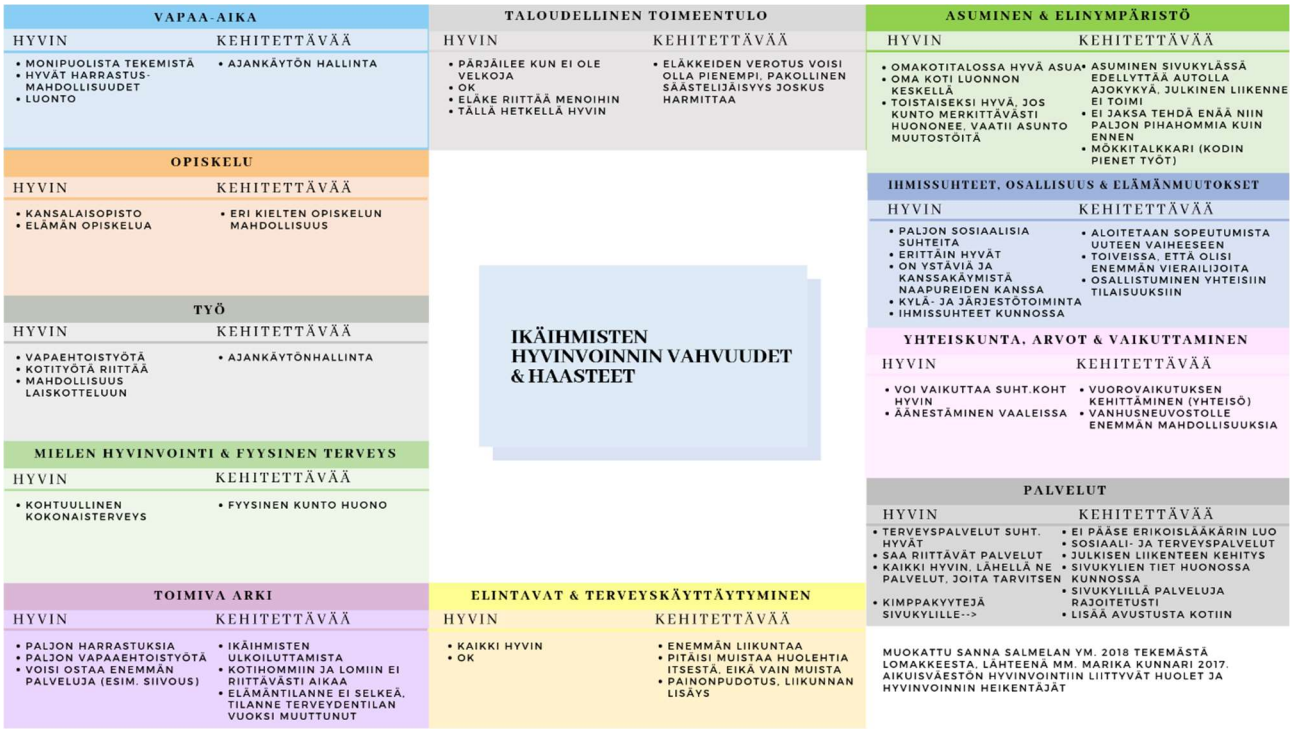

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan maakuntavalmistelu/ Sanna Salmela, lähteenä Marika Kunnari (2017) Aikuisväestön hyvinvointiin liittyvät huolet ja hyvinvoinnin heikentäjät.

Posiolaiset ikäihmiset kokivat erityisesti vapaa-ajan harrastukset, luonnon, turvallisuuden ja mukavat ihmiset sekä yhteisöllisyyden hyvinvointia vahvistaviksi tekijöiksi. Osa koki terveydentilansa hyväksi, joskin osa koki mm. tarvetta liikunnan lisäämiselle ja painonpudotukselle. Osa kertoi taloudellisen tilanteen olevan hyvä, kun taas osa koki pienen eläkkeen heikentävän hyvinvointiaan. Asumisen osalta huolestutti erityisesti sivukylien tilanne, kun tiet ovat usein huonossa kunnossa ja julkinen liikenne ei toimi. Sivukylillä asuvat olivat huolissaan myös palvelujen huonosta saavutettavuudesta, johon toivottiin uusia ratkaisuja kulkuyhteyksien parantamisen ja kimppakyytien avulla. Tarvetta on myös ikäihmisten digiosaamisen vahvistamiselle.

Kuloharjun kyläjuhla. Eläkeliiton Posion yhdistys. Kuva Pirkko Mäkelä.

Lisätietoa posiolaisten ikääntyneiden hyvinvoinnista löytyy:

https://www.posio.fi/posion-kunta/suunnitelmat-ja-ohjelmat/
https://www.posio.fi/wp-content/uploads/2020/12/posion_laajahyvinvointikertomus2019-2021_003.pdf

3 Palvelut

Ikäihmisten hyvinvoinnin parantamiseksi on panostettu viime vuosikymmenenä Posiolla paljon. Painotus on pikkuhiljaa siirtynyt korjaavasta työstä ennaltaehkäisyyn.

Esimerkiksi liikuntaryhmien toiminta sekä kuntouttavan päivätoiminnan ryhmät ennalta ehkäisevät sairauksia ja auttavat pitämään mielen virkeänä. Paljon on tehty ikäihmisten kotona asumisen tukemiseksi. Kotihoidon palveluja tarjotaan taajama-alueella sekä sivukylille klo 7–21 kaikkina viikonpäivinä. Jotta ikäihmiset voivat asua kodeissaan myös sivukylillä, tulee huolehtia myös niiden infrastruktuurista sekä asioimiskyydeistä. Omaishoidontukimäärärahoja on nostettu tuntuvasti vuonna 2017. Sivukylillä muun muassa seurakunta, erilaiset järjestöt sekä kansalaisopisto järjestävät erilaista toimintaa sekä kursseja mihin myös ikäihmisillä on mahdollisuus osallistua.

Viimeisen reilun kymmenen vuoden aikana tapahtuneita parannuksia ovat mm. muistihoitajan palvelut sekä muistitiimi, muistikahvila- toiminta, palvelukeskus Valkaman palvelut (asunnot, ravintola, kuntoallas, kuntosali), kotihoidon palvelujen saatavuus taajama-alueella ympäri vuorokauden.

Turvallisuutta arkeen lisää terveyskeskuksessa, palvelukeskuksessa sekä Valmankodin kiinteistöissä toimiva Seniortek-järjestelmä (kameravalvonta yleisissä tiloissa, hoitajakutsu- ja liiketunnistinjärjestelmä). Järjestelmä on myös integroitu palohälytysjärjestelmään. Kotona asumisen turvallisuutta lisää erilaiset teknologiset apuvälineet mm. turvapuhelinlaitteet.

Ikääntyneen väestön palvelut voidaan jakaa kaikille ikääntyneille tarkoitettuihin erilaisiin liikunta-, kulttuuri- ja muihin vapaa-ajan palveluin, sekä sellaisiin palveluhin, joihin pääsy vaatii jonkinlaisen palvelutarpeen tai hoidon arvioinnin. Suuri osa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista on tällaisia erityispalveluita. Posiolla sosiaali- ja terveyspalveluja on tuottanut vuodesta 2016 lähtien Coronaria.

Palveluohjausta tulisi kehittää. Palveluohjaus tarjoaa ikääntyville neuvontaa ja ohjausta sosiaali - ja terveyspalveluiden käytössä. On tärkeä antaa oikea-aikaisesti tietoa eri palveluihin hakeutumisesta ja palveluiden myöntämisen perusteista. Palveluohjaaja ohjaa mitä palveluita on tarjolla kotiin ja mitä palveluita voi saada kodin ulkopuolella. Neuvontaa saa tarvittaessa myös eri tukien hakemiseen.

Kuvio 3. Ikääntyneiden peruspalvelut ja erityispalvelut Posiolla

3.3 Peruspalvelut

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluja tuottaa Posiolla useat toimijat. Kunnan vapaa-aikatoimi sekä kansalaisopisto järjestävät huomattavan paljon ikääntyville tarkoitettuja liikuntaryhmiä sekä -tapahtumia. Liikuntaryhmätoimintaa järjestetään Posion keskustassa Aholassa sekä sivukylillä. Kunnan liikuntatoimintaa suunnitellessa pyritään huomioimaan mahdollisimman hyvin kaikki kunnan asukkaat ja heidän tarpeensa.

Liikuntapalveluita tarjoavat myös monet yhdistykset sekä yhteisöt. Ikääntyville tarkoitettuja kerhoja sekä tapaamisia liikunnan parissa on tarjolla viikoittain usean yhdistyksen järjestämänä. Lisäksi yhteistyön voimalla järjestetään erilaisia retkiä paikallisiin kohteisiin.

Kunnan liikuntapaikoilla otetaan huomioon myös ikääntyvä väestö. Kansalaisopisto tarjoaa kunnan kuntosalissa eli Taikasalissa ikääntyneille omia liikuntaryhmiä. Palvelukeskus Valkamassa olevat kuntosali sekä terapia-allas on suunniteltu juuri ikääntyneiden liikunnan harrastamiseen. Liikuntapaikkoja suunnitellessa, kunnostettaessa sekä rakentaessa otetaan huomioon myös ikääntyvän väestön toiveet.

Posion kunnassa on talven 2022 aikana tavoitteena työllistää liikunnanohjaaja määräaikaiseen toimeen. Liikunnanohjaajan tehtäviin kuuluu laaja-alaisen liikunnanohjauksen edistäminen Posiolla ja liikuntakulttuurin kehittäminen.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuritoiminnan suunnittelussa otetaan huomioon eri ikäryhmät. Kulttuuritoimi vie vuosittain teatteri-, musiikki- tai muita taidetapahtumia palvelukeskukseen eri yhteistyötahojen kanssa. Ikääntyvät ovat myös keskeisessä asemassa, kun tuotetaan sisältöä paikallisiin vuosittain toistuviin tilaisuuksiin, kuten veteraani- ja itsenäisyyspäivän juhliin. Lisäksi kulttuuritoimi ylläpitää palvelukeskuksen pihapiirissä sijaitsevan esteettömän Runopolun sisältöä. Kunta tukee kolmannen sektorin järjestämää kulttuuritoimintaa jakamalla järjestö- ja kulttuuriavustuksia.

Kansalaisopisto

Posion kansalaisopisto on merkittävä kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistäjä. Ihmisen kokonaiskuntoisuus muodostuu fyysisestä, henkisestä ja sosiaalisesta hyvinvoinnista. Arvio Posion kansalaisopiston sosiaalisesta tuottavuudesta tehtiin 22.11.2021 professori Jyri Mannisen toimesta. Taloudellisen hyödyn laskemisessa käytettiin apuna SROI-laskuria. Investoimalla kansalaisopiston toimintaan hyvinvointi, sosiaalinen pääoma, jaksaminen ja osaaminen lisääntyvät. Investoinnin vaikutukset näkyvät työn tuottavuuden lisääntymisenä sekä terveydenhoito- ja sosiaalimenojen vähentymisenä.

Panostus kansalaisopiston toimintaa tuottaa merkittävää rahallista hyötyä sekä kuntalaisille että kunnalla. Posion kansalaisopiston sosiaalisen tuottavuuden hyödyt näkyvät myös ikäihmisten hyvinvoinnin, sosiaalisen pääoman ja jaksamisen lisääntymisenä. Hyöty/kustannuslaskelman mukaan Posion kansalaisopiston sosiaalinen tuottavuus (arvio) oli vuonna 2021 2,6 €. Tämä tarkoittaa sitä, että 1 € panostus kansalaisopiston toimintaan tuotti 2,6 € hyödyn.

Taloudellisella panostamisella kansalaisopistotoimintaan on suorat vaikutukset posiolaisten ikäihmisten hyvinvointiin. Investointi kannattaa, silla Posion kansalaisopiston opiskelijoista vuonna 2021 yli 40 % oli seniori-ikäisiä. Tietty säännönmukaisuus, virikkeet ja yhteisöllisyys estävät syrjäytymistä ja parantavat elämänlaatua. Kansalaisopisto tarjoaa ikäihmisille pääsääntöisesti liikunta-, kädentaito- ja kulttuurikursseja. Ikäihmiset osallistuvat aktiivisesti liikuntakursseille, joita vuonna 2021 oli jo n. 43 % opiston kurssitarjonnasta. Lienee turhaa korostaa, että suurin osa liikuntakursseille osallistuneista vuonna 2021 oli ikäihmisiä.

Posion kansalaisopiston kantritanssijoita Anetjärven työväentalolla kesäjuhlassa. Kuva Pirkko Mäkelä

Kirjasto

Posion kirjaston tilat ovat esteettömiä ja kirjasto palvelee kaikkia ikäryhmiä. Omatoimikirjastossa kuntalaiset voivat asioida silloin kun heille itselleen parhaiten sopii, myös esimerkiksi avustajan saattamana. Asiakkaiden käytössä on kaikkien Lapin kirjastojen kokoelmat maksutta. Aineistohankinnoissa pyritään kuuntelemaan kuntalaisten toiveita ja tarpeita. Perinteisten kirjojen

lisäksi saatavilla on äänikirjoja, selkokirjoja ja isotekstisiä kirjoja. Lukemisesteiset voivat lisäksi halutessaan liittyä Celia-kirjaston asiakkaiksi. Kuntouttavan päivätoiminnan ohjaajalla on käytössään yhteisökortti, jolla hän voi lainata kirjaston aineistoja asiakkaidensa käyttöön.

Kirjaston tietokoneet ja avoin internet-yhteys ovat maksutta kaikkien käytössä. Kirjastossa voi ottaa kopioita ja tulosteita pientä maksua vastaan. Posion Virtu-etäpalvelupiste sijaitsee kirjastossa. Virtu-huoneen voi varata omaan käyttöön tai kokouskäyttöön maksutta. Kirjastossa voi järjestää myös näyttelyitä. Kirjaston järjestämiin yleisötilaisuuksiin ovat kaikki tervetulleita ja niihin on vapaa pääsy.

Kirjaston digitutor-toiminta palvelee erityisesti ikäihmisiä. Kulttuuritoimi yhdessä kolmannen sektorin kanssa vie teatteri-, musiikki-, runo- ym. taidetapahtumia palvelukeskukseen sekä hoivakoteihin, jotta myös ikääntyvillä olisi mahdollisuus kokea monipuolisia kulttuurielämyksiä.

Terveyspalvelut

Terveyspalvelujen ikääntynyttä väestöä koskevat palvelut sisältävät terveyskeskuspalvelut, kuntoutuksen ja päihdepalvelut. Iäkkäiden henkilöiden toimintakykyä edistetään ja ylläpidetään sairauksia ennaltaehkäisemällä, suunnitelmallisella hoidolla ja kuntoutuksella. Tavoitteena on, että iäkäs henkilö voi asua omassa kodissaan mahdollisimman pitkään.

Tällä hetkellä terveydenhoitajilla on Posiolla puhelinaika ma-pe klo 8.00–9.00, joka on tarkoitettu kaikille kuntalaisilla, ei vain ikäihmisille. Lisäksi on tarjolla muistihoitajan palveluja kahtena päivänä viikossa. (korona-aikana tämä on toteutunut vain osittain). Muistihoitaja ja palveluohjaaja auttavat muistihäiriöihin sairastuneita ylläpitämään toimintakykyä ja elämänlaatua, sekä tukee heidän kotona asumista. Palveluohjaaja tekee muistisairaan luo kotikäynnin muistipolun mukaisesti 4–5 kuukauden kuluttua hänen saatuaan diagnoosin (toiminta alkanut vuoden 2021 alussa).

Yli 70-vuotiaat ajokortin uusijat käyvät laajennetussa terveystarkastuksessa terveydenhoitajalla ennen lääkärillä käyntiä. Myös omaishoitajille tarjotaan terveystarkastuksia. Sairaanhoitajan vastaanotolla on myös aloitettu pitkäaikaissairauksien tarkastukset ja kontrollit.

Posiolla on terveyskeskus, jossa saavutettavuus on hyvä. Terveyskeskuksen palveluista ikääntyneille keskeisimmät ovat etenkin lääkärien ja hoitajien vastaanotot, diabetes-ja muistihoitajan palvelut, hoitotarvikejakelu, päihde- ja mielenterveyshoito, haavahoito. Terveyskeskuksesta saa myös kiireellistä hoitoa virka-aikana, mutta virka-ajan ulkopuolella äkillisesti ja vakavasti sairastuneet potilaat hoidetaan Lapin Keskussairaalan yhteispäivystyksessä. Sairaalapalvelut toteutetaan vuodeosastolla potilaan hoidon sitä tarvitessa. Erikoissairaanhoito toteutetaan Lapin Keskussairaalassa.

Terveyskeskuksen kuntoutusyksikössä järjestetään kotona asuvien ikäihmisten terapia- ja apuvälinepalvelut. Asiakkaalle tehdään yksilöllinen toimintakyvyn arvio ja sen perusteella laaditaan yhdessä asiakkaan ja hänen läheisensä kanssa kuntoutussuunnitelma, joka voi sisältää fysioterapiaa, puheterapiaa ja toimintaterapiaa. Fysioterapialla tuetaan ikääntyneen arjessa selviytymistä omassa ympäristössään lisäämällä ja ylläpitämällä toimintakykyä sekä ohjataan ja neuvotaan asiakkaan läheisiä ja omaisia. Sotaveteraanien kotona asumista tuetaan kotiin vietävillä palveluilla ja kotikuntoutuksella. Terveydenhoitaja tekee ikäihmisten kuulontutkimukset ja antaa kuulonhuoltoon liittyvää neuvontaa.

Ennakoiva kotikäynti tarjotaan Posiolla asuville, kuluvan vuoden aikana 80- vuotta täyttäville henkilöille, jotka eivät ole vielä säännöllisten palveluiden piirissä. Ennakoivat käynnit ovat lakisääteisiä ja tarkoitettu kotona asuville ikäihmisille. Kotikäynnin tavoitteena on tukea ikäihmisiä säilyttämään toimintakykynsä mahdollisimman pitkään ja tarjota heille tietoa saatavilla olevista palveluista. Palveluohjaaja ja geronomi toimivat myös tarvittaessa sellaisen kotona asuvan ikääntyneen henkilön vastuuhenkilönä, joka ei vielä ole muiden palveluiden piirissä. Kotikäynti on asiakkaalle aina vapaaehtoinen ja maksuton. Kotikäyntejä tekevät palveluohjaaja ja geronomi. Palveluohjaaja tai geronomi on yhteydessä asiakkaaseen ennen kotikäyntiä. 80-vuotias voi myös itse olla yhteydessä palveluohjaajaan tai geronomiin ja pyytää ennakoivaa kotikäyntiä (toiminta on alkanut syyskuussa 2021).

Suun terveydenhoito

Suun terveydenhuollon tehtävänä on tarjota ikääntyneelle väestölle suun terveydenhuollon palvelut yksilöllisen hoidontarpeen mukaisesti. Ikääntyneitä ohjataan ja neuvotaan suun omahoidon päivittäisessä toteutuksessa huomioiden ikääntyneen väestön suun terveyden erityispiirteet. Tavoitteena on, että ikääntyminen tapahtuu mahdollisimman terveenä myös suun terveyden näkökulmasta ja että jokaisella on tiedossaan oma yksilöllinen tarkastus- ja hoitovälinsä. Suun terveydenhuolto tekee terveydenedistämistyötä yksilöllisten vastaanottojen lisäksi myös yhdessä ikääntyneiden eri organisaatioiden ja kolmannen sektorin kanssa muun muassa vierailemalla erilaisissa ikääntyneille suunnatuissa tapahtumissa. Posion suun terveydenhuollon tavoitteena on ylläpitää ja kehittää edelleen vanhusten erityisasumisen, kotihoidon ja palvelutalojen palveluiden piirissä olevien ikääntyneiden suun terveyttä ja hyvinvointia. Toiminnan tavoitteena on varmistaa suun terveydenhuollon integroituminen sosiaali-ja terveydenhuollon kokonaisuuteen.

Kolmas sektori

Posiolla toimii runsas määrä järjestöjä, jotka monipuolisella toiminnallaan edistävät kuntalaisten hyvinvointia. Järjestöjen määrä oli talvella 2022 yhteensä 124. On kuitenkin huomattava, että vain osa järjestöistä toimii aktiivisesti. Järjestöihin lukeutuu muun muassa sosiaali- ja terveysalan järjestöjä, urheiluseuroja, eläkeläisjärjestöjä, kyläyhdistyksiä ja kulttuurijärjestöjä sekä muun muassa metsästysseuroja ja ammattijärjestöjä. Järjestöjen toiminta on tyypillisesti niin sanottua matalan kynnyksen toimintaa eli osallistuminen on kohtuuhintaista, kaikille avointa ja helposti saavutettavaa. Järjestöt järjestävät muun muassa erilaisia kerhoja, tapahtumia sekä antavat ohjausta ja neuvontaa niiden erityisalaansa liittyvissä kysymyksissä. Lisäksi seurakunnat ja muut uskonnolliset yhteisöt tarjoavat ikäihmisille monipuolista hyvinvointia tukevaa toimintaa, kuten kerhoja, tapahtumia ja vertaistoimintaa sekä vahvistavat ikäihmisten hyvinvointia hyväntekeväisyyden ja vapaaehtoistoiminnan avulla. Myös sivukylillä ikäihmisten hyvinvointia tukevaa toimintaa järjestävät seurakunta, järjestöt ja kansalaisopisto.

Posion kunta avustaa järjestöjen toimintaa ja järjestöavustuskriteerit on uudistettu vuoden 2021 aikana. Kriteerien uudistus on toteutettu yhdessä järjestöjen kanssa ja tavoitteena oli kytkeä avustettava toiminta entistä vahvemmin kunnan suunnitelmalliseen hyvinvoinnin edistämistyöhön. Järjestöyhteistyötä kehitetään kunnassa aktiivisesti ja kunta on nimennyt järjestökoordinaattorin, jonka tehtävänä on toimia kunnan ja posiolaisten yhdistysten linkkihenkilönä.

3.4 Erityistason palvelut

Päivätoiminta

Kuntouttava päivätoiminta on säännöllistä ja tavoitteellista toimintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Päivätoiminta tukee ja edistää kotona asuvan ikäihmisen terveyttä, hyvinvointia ja itsenäistä toimintakykyä, lisäten turvallisuutta. Päivätoiminta tuo vaihtelua elämään ja rikastuttaa ikäihmisen arkea. Toiminta tarjoaa asiakkaille virikkeellisen ja kuntouttavan toiminnan sekä sosiaalisia kontakteja. Omaishoitajille päivätoiminta antaa mahdollisuuden vapaa-ajan käyttöön. Erityisenä painopistealueena ovat omaishoitajat, omaishoidettavat, kotona asuvat muistisairaat. Toiminnan avulla saavutettavia tuloksia ovat ikääntyvien kuntalaisten kotona asuminen mahdollisimman pitkään sekä mahdollisuus vaikuttaa omaan hyvinvointiin ja antaa mahdollisuus ihmisarvoiseen elämään sairauksista huolimatta.

Kotihoidon palvelut

Posiolla kotona asuville ikäihmisille tarjotaan ympärivuorokautista palvelua (yöpartiotoiminta taajama-alueella). Kotiin tarjottavat palvelut edesauttavat ikäihmisiä asumaan kotonaan mahdollisimman pitkään, jolloin tarve pitkäaikaiselle laitoshoidolle vähenee. Kotiin tuotaviin palveluihin kuuluvat kotihoito, kotisairaanhoito sekä tukipalvelut, joihin kuuluvat ateria ja turvapuhelinpalvelut. Lisäksi toimintaan kuuluu kuntotuttava päivätoiminta sekä kotikuntoutus. Posiolla on mielenterveys-ja päihdekuntoutujille tukiasunto. Kotihoito voi olla säännöllistä tai tilapäistä. Kotihoidon palvelu on säännöllistä silloin, kun asiakas saa palvelua vähintään kerran viikossa. Säännöllisen kotihoidon edellytyksenä on, että asiakkaalle on laadittu palvelu- ja hoitosuunnitelma, mistä käy ilmi asiakkaan toimintakyky, hoidon ja palvelun tavoitteet, keinot niiden saavuttamiseksi sekä tarvittavat hoito-ohjeet. Tilapäisellä kotihoidolla tarkoitetaan palvelua, jota toteutetaan harvemmin kuin kerran kuukaudessa tai kotihoidon käyntejä on vain muutama. Kotihoidon asiakkaita oli vuonna 2021 keskimäärin 150 (vuonna 2020 heitä oli 136).

Asiakkaalle suunnitellaan yksilöllinen hoito- ja kuntoutumissuunnitelma RAI- arvioinnin pohjalta. Asiakkaan vointia sekä kuntoutumisen toteutumista seurataan sekä arvioidaan päivittäisen kirjaamisen avulla, viikoittain reittipalavereissa ja kuukausittain ns. isossa tiimipalavereissa sekä vähintään puolivuosittaisilla RAI- arvioinneilla. Omaiset otetaan mukaan hoitosuunnitelmien laadintaan, jolloin yhteisiin tavoitteisiin sitoutuminen on helpompaa. Hoitoneuvotteluissa sovitaan hoitolinjat, jotka osaltaan ohjaavat henkilökunnan toimintaa. Kuntoutumista edistävän hoitotyön tavoitteena on asiakkaiden elämänlaadun ja itsenäisyyden asteen ylläpitäminen, toimintakyvyn heikkenemisen, akuuttitilanteiden (esim. kaatuminen, masennus) ja komplikaatioiden ennaltaehkäisy.

Kotihoidossa on aloittanut syksyllä 2021 geronomi, joka toimii palvelunohjauksessa, muistipolun toiminnassa sekä ennaltaehkäisevien kotikäyntien parissa.

Kotihoidossa on aloittanut 2021 tammikuussa fysioterapeutti. Hänen työnkuvaansa kuuluvat kotikuntoutukset ja tehostetut kotikuntoutukset sekä ryhmien ohjaaminen.
Kotikuntoutus on jaettu varhaisvaiheen kotikuntoutukseen, arkikuntoutukseen ja tehostettuun kotikuntoutukseen. Tehostettua kotikuntoutusta voidaan totetuttaa myös Valkaman kuntosaliryhmässä. Tehostettuun kotikuntoutukseen asiakkaat tulevat vuodeosaston

jatkokuntoutuksena sekä kotisairaanhoidon ja palvelutarpeen arvioinnin perusteella. Arkikuntoutus ja liikuntasuunnitelma on sisällytetty kotihoidon hoito- ja palvelusuunnitelmaan.

Veteraanien avokuntoutusta toteutetaan asiakkaan kotona asiakkaan kuntoutussuunnitelman mukaisesti. Toimintakykyluokituksesta riippuen kuntoutusta on mahdollista saada 20-30 kertaa. Osa veteraaneista käy laitoskuntoutuksessa ja saa tarveittaessa myös lisäksi täydentävänä kotikuntoutuksena (ei veteraanimäärärahoista).

Erityisasuminen (palvelutaloasuminen, tehostettu palveluasuminen)

Vanhusten asumispalvelujen tavoitteena on tuottaa asukkaiden yksilöllisyyttä, omatoimisuutta, yhteisöllisyyttä ja aktiivista osallistumista tukevaa kodinomaista asumista. Henkilöstön toiminta perustuu kuntouttavaan työotteeseen, missä keskeistä on asukkaiden kuntoutumisen tukeminen ja edistäminen. Tehostettua palveluasumista tarjoavat Valmankoti 32 asukkaalle sekä vuonna 2021 remontoitu H -siipi 10 asukkaalle. Tavallista palveluasumista tarjoaa Suvanto 15 asukkaalle. Suvannossa tarjotaan myös omaishoidettaville lyhytaikaishoitoa.

Mielenterveys ja päihdepalvelut

Mielenterveys- ja päihdepalvelujen tavoitteena on nopean, riittävän ja asiantuntevan avun tarjoaminen mielenterveyteen liittyvissä ongelmissa ja kriiseissä. Toimintaan kuuluu ennaltaehkäisevä, hoitava ja kuntouttava mielenterveys- ja päihdetyö. Työskentely on kaikenikäisille yksilö- ja perhekohtaista työtä ja sillä pyritään asiakkaan kuntoutumisen tukemiseen, sairauden hoidon ja hallinnan tukeen sekä toimintakyvyn ylläpitoon. Toimintaperiaatteena on matalan kynnyksen vastaanotto, johon ei tarvita lähetettä. Posion päihdepalvelupolku ja Posion kunnan päihdestrategia palvelevat myös ikäihmisiä.

Omaishoito

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotioloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuella tarkoitetaan kokonaisuutta, joka muodostuu hoidettaville annettavista tarvittavista palveluista ja omaishoitajalle maksettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista. Omaishoidon tuki on määrärahasidonnainen sosiaalipalvelu, ja sen taso, määrä ja myöntämisperusteet ovat yhtenäiset maakunnan määritelmien mukaisesti.

Omaishoidontuen hoitopalkkio maksetaan kaikille, joiden perusteet täyttyvät. Omaishoidettaville on tarjolla kuntouttavassa päivätoiminnassa maksullista päivätupatoimintaa kolmena päivänä viikossa (4h kerrallaan). Lisäksi kerran viikossa on maksuton omaishoitajien kuntoryhmä, jonka aikana hoidettaville on oma ryhmä. Omaishoidon vapaiden järjestämiseksi voi käyttää joko vuorotteluhoitoa tai kiertävän perhehoitajan palvelua. Vuorotteluhoitoa tarjotaan palveluasumisyksikkö Suvannossa sekä terveyskeskuksen vuodeosastolla, molemmissa on käytössä yksi asiakas/potilaspaikka tähän tarkoitukseen. Vuorotteluhoidon tulee olla kodinomaista sekä kuntouttavaa toimintaa. Omaishoidon vapaiden järjestämiseksi on mahdollista saada kotiin kiertävä perhehoitaja tarpeen mukaan. Kotiin on mahdollista saada myös mm. kotihoidon palveluja.

Kuvio 4. Omaishoidettavien ja omaishoitajien määrä talvella 2022

Ikä	Omaishoidettavia	Omaishoitajia
alle 18 -vuotiaat	3 henkilöä	
18-64 -vuotiaat	10 henkilöä	35 henkilöä
65-74 -vuotiaat	16 henkilöä	26 henkilöä
75-84 -vuotiaat	30 henkilöä	21 henkilöä
yli 85 -vuotiaat	25 henkilöä	2 henkilöä
YHTEENSÄ	84 henkilöä	84 henkilöä

RAI- toimintakykyarviojärjestelmä

Iäkkäällä on oikeus saada tarvitsemaansa laadukasta ja yksilölliset tarpeet huomioivaa hoitoa ja huolenpitoa. Laki edellyttää iäkkäiden hyvinvointia, toimintakykyä ja itsenäistä suoriutumista tukevien palvelujen tarpeen selvittämistä. Palvelupäätösten on perustuttava luotettavaan arvioon asiakkaan tarpeista, ja ne tulee tehdä käyttämällä yhtenäisiä palvelutarpeeseen perustuvia kriteerejä. RAI-järjestelmän avulla asiakkaiden palvelutarpeet selvitetään yhdenmukaisesti, kattavasti ja monipuolisesti. RAI tulee sanoista Resident Assessment Instrument, ja sen avulla palvelut pystytään kohdentamaan oikein ja tarpeenmukaisesti heille, jotka niitä tarvitsevat.

RAI-järjestelmä on standardoitu tiedonkeruun ja havainnoinnin välineistö, joka on tarkoitettu vanhus- tai vammaispalvelun asiakkaan palvelutarpeen arviointiin sekä hoito-, kuntoutus- ja palvelusuunnitelman laatimiseen. RAI-järjestelmä koostuu eri käyttötarkoituksiin ja eri kohderyhmille suunnitelluista asiakkaan arviointivälineistä. Nämä välineet ovat keskeisiltä sisällöiltään yhdenmukaiset kaikissa maissa, joissa RAI on käytössä. RAI-arvioinnin tuottama tieto on monipuolista. Arvioinnissa kerätään tietoa esimerkiksi arkisuoriutumisesta, kognitiivisesta toimintakyvystä, psyykkisistä oireista, sosiaalisesta osallisuudesta ja kuntoutumisen voimavaroista sekä asiakkaan lähipiiriltä saamasta tuesta.

Laajimmin RAI-välineitä käytetään Suomessa vanhuspalveluissa kotihoidon ja ympärivuorokautisen hoivan asiakkaiden arvioinnissa. Säännöllisessä palvelussa olevan asiakkaan RAI-arvioinnit ovat osa hyvän ja yhdenvertaisen hoidon toteutusta. RAI ei yksin ole hyvän hoidon tae, mutta sen avulla saadaan tietoa, joka yhdistyessään ammatilliseen osaamiseen mahdollistaa laadukkaan hoidon toteutumisen.

Posiolla RAI-järjestelmä on käytössä ikääntyneiden palveluissa palveluntarpeen arvioinnissa, omaishoidossa, kotihoidossa, asumispalveluissa sekä terveyskeskuksen vuodeosastolla. Säännöllisesti arviot tehdään 6 kk:n välein. RAI- järjestelmällä tehtyjen arvioiden perusteella päätetään palvelujen saannista. Lisäksi arvioiden yhteenvetojen ansiosta voidaan kehittää työyksiköiden toimintaa.

Rakentamisen, kaavoituksen ja esteettömän ympäristön palvelut

Toimintaympäristöpalvelut antavat neuvontaa ja asiantuntijapalveluja muutoskorjauksista ikäihmisten asuntoihin, jotta heillä olisi mahdollisuus asua kotona pidempään. Myös esimerkiksi

katujen ja rakennusten suunnittelulla, piha-alueiden valaistuksella sekä talvella katujen ja teiden kunnossapidolla mm. hiekoittamisella ja auraamisella lisätään terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta. Kunta osallistuu yksityistienpitoon avustamalla tienpitoa pitäen haja-asutus alueiden kylät ja ikäihmisien talot mahdollisuuksien mukaan asuttuna mahdollisimman pitkään.

Rakennusvalvonnan kautta annetaan neuvontaa ja asiantuntijapalveluja muutoskorjauksista ikäihmisten asuntoihin, jotta heillä olisi mahdollisuus asua kotona pidempään. Ikäihmisten talot pidetään mahdollisuuksien mukaan asuttuna mahdollisimman pitkään. Ikäihmisille annetaan myös neuvontaa ja ohjausta asiantuntijapalvelun piiriin (yhdistykset ja ARA).

Vanhustyön keskusliiton korjausneuvonta tukee ikäihmisten kotona asumista. Korjausneuvonta on asuntojen korjaus- ja muutostarpeiden arviointia ja korjausten edistämisen sekä avustusten hakemisessa auttamista. Yleisimpiä ikääntyneiden asuntoihin tarvittavia korjauksia ovat pesutilojen muutokset sekä erilaiset esteettömyyttä parantavat muutostyöt. Rakenteiden ja järjestelmien huonokuntoisuus aiheuttaa myös yleistä peruskorjaustarvetta.

Vanhustyön keskusliiton alueelliset korjausneuvojat avustavat sotainvalideja, veteraaneja ja muita ikääntyneitä ihmisiä asunnossa tarvittavien muutostöiden kartoittamisessa, suunnittelussa ja korjausavustusten hakemisessa. Tarvittaessa korjausneuvojat auttavat myös muutostyöt suorittavan urakoitsijan etsimisessä. Korjausneuvonta on maksutonta, remonttikulut asiakas maksaa itse. (Lähde Vanhustyön keskusliitto)

4 Ikäihmisten osallisuus Posiolla

Osallisuuden tunne on tärkeää kaikenikäisenä. Osallistuminen ja vaikuttaminen yhteisiin asioihin antaa merkitystä elämälle, vähentää yksinäisyyttä ja tukee kokonaisvaltaista hyvinvointia. Osallistuminen myös lisää asukkaiden välistä vuorovaikutusta ja vahvistaa yhteisöllisyyttä. Asukkaiden yhteisöllisyys on puolestaan luo edellytyksiä turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle.

Posiolaisilla ikähmisillä on mahdollisuus osallistua erilaisiin kunnan, järjestöjen ja seurakuntien järjestämiin toimintoihin, kuten kerhoihin ja tapahtumiin. Myös kansalaisopiston tarjoamat palvelut ovat ikäihmisten näkökulmasta tärkeitä ja suosittuja ja niiden kehittämisessä huomioidaan ikäihmisten tarpeet ja toiveet. Ikäihmisille järjestetään myös keskustelukerhoja kylillä (esim. Maaninkavaara, Kuloharju ja Lohiranta) ja toiminnan laajentaminen on asetettu yhdeksi tavoitteeksi tuleville vuosille yhdessä kaikkien toimijoiden (julkinen, yksityinen, kolmas sektori) kanssa. Ikäihmisillä on mahdollisuus vaikuttaa kunnan toimintaan muun muassa osallistumalla järjestettyihin keskustelutilaisuuksiin, kuten esimerkiksi kuntalaiskahviloihin. Myös vanhusneuvostolla on tärkeä rooli ikäihmisten äänen esille tuomisessa.

Eläkeliiton Posion yhdistyksen melontaretki Livolla 2019. Kuva Pirkko Mäkelä.

Vanhus- ja vammaisneuvosto

Vanhus-ja vammaisneuvostossa on 6 järjestöjen edustajaa: vanhus- ja vammaisjärjestöjen edustajat, SPR:n edustaja, näkövammaisten edustaja, Posion seurakunnan edustaja, kaksi luottamushenkilöjäsentä, johtava sosiaalityöntekijä, vanhustyön edustaja/Coronaria, vammaispalvelun edustaja/Coronaria, hyvinvointipalveluiden palvelujohtaja, kulttuuri-kirjastonjohtaja, toimintaympäristöpalveluitten edustaja, yhteensä 13 jäsentä. Hyvinvointipalveluiden lautakunnan edustajana on puheenjohtaja. Vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenten valinta tapahtuu siten, että kunnanhallitus pyytää kunnassa toimivia vanhus- ja vammaisjärjestöjä sekä seurakuntaa nimeämään ehdokkaansa neuvostoa varten. Järjestöt ja seurakunta valitsevat keskuudestaan valtuustokaudeksi jäsenet sekä heille varajäsenet. Jos järjestöt ja seurakunta ilmoittavat valtuustokauden aikana vanhus- ja vammaisneuvostolle jäsenvaihdoksesta, neuvosto hyväksyy sen. Järjestöjen edustuksessa tulee noudattaa tasapuolisuutta. Kunnanhallitus nimeää toimintaympäristöpalvelujen edustajan sekä valitsee keskuudestaan edustajansa.
Kunnanhallitus nimeää ehdotusten pohjalta vanhus- ja vammaisneuvoston. Järjestöjen edustajia sekä seurakunnan edustajia tulee olla vähintään yksi kumpaakin ja heille varajäsenet.

Vanhus- ja vammaisneuvosto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Sihteerinä voi toimia kunnan viranhaltija tai Coronaria ryhmittymän edustaja. Puheenjohtajana on pääsääntöisesti järjestöjen edustaja. Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontuu pääsääntöisesti 3-6 kertaa vuodessa ja toimikausi on valtuustokausi (4) vuotta.

Vanhusneuvoston tehtävänä on edistää Posion kunnan sekä vanhusten ja vammaisten yhteistyötä ja seurata kunnallishallinnon eri aloilla tapahtuvaa toimintaa ja päätöksentekoa, tehdä aloitteita, ehdotuksia ja antaa lausuntoja ikääntyvien ja vammaisten olosuhteiden parantamiseksi kunnassa, edistää ikääntyvän väestön ja vammaisten ihmisten tasa-arvoista osallistumista yhteiskunnan eri toimintoihin, vaikuttaa ympäristön suunnitteluun ja toteutukseen siten, että julkiset tilat ja vastaavat soveltuvat myös niiden henkilöiden käyttöön, joiden kyky liikkua ja toimia on rajoittunut sekä edistää tiedotusta vanhuksia ja vammaisia koskevissa asioissa. Neuvosto kutsuu tarvittaessa kunnan alueella toimivien eläkeläis- ja vanhusjärjestöjen edustajat yhteistyö- ja neuvottelutilaisuuteen, jossa käsitellään neuvoston alaa koskevia asioita ja aloitteita.

Eläkeliiton Posion yhdistyksen Hymyhuulten ”Emäntä hakusessa” -pienoisnäytelmä. Kuva Pirkko Mäkelä.

Ikääntyneen väestön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja turvallisuuden tavoitteet, toimenpiteet, toimijat ja verkostot sekä mittarit

TAVOITE	TOIMENPITEET	TOIMIJAT JA VERKOSTOT	MITTARIT
Ikäihmisille on tarjolla yhteisöllisyyttä ja osallisuutta edistävää toimintaa ja tapahtumia	-Sivukylille: Tapahtumat ja teemaviikot (mm. vanhusten, mielenterveys, omaishoitajien viikko) - Kansalaisopiston kurssit	-Vammais- ja vanhusneuvosto -Järjestöt -Kulttuuritoimi -Kansalaisopisto -Vapaa-aikatoimi -Kunta/ kylätapaamiset (luottamushlöt ja virkamiehet) -Tilaisuuksien etälähettäminen valtuustosalista	-Tapahtumat kpl/vuosi -Kurssit kpl/vuosi -Kylätapaamiset kpl/vuosi -Tilaisuudet kpl/vuosi -Palautekysely x1/vuosi
Tarjotaan ikäihmisten digiosaamista kehittäviä palveluja	-Digitutorpalvelu taajama ja sivukylät: hlökohtainen ja ryhmäohjaus -Yhteistyösuun-nitelman laatiminen ja toteuttaminen -Kunnan avustus järjestöille	-Digitutor, järjestökoordinaattori ja kansalaisopiston rehtori kutsuvat koolle työryhmän; järjestöt, seurakunta ja kansalaisopisto toteuttajina -Kunnanhallitus/ määrärahavaraus	-Tapahtumat kpl/vuosi -Palautekysely tapahtumasta kpl/vuosi
Ikäihmisille mahdollistetaan turvallinen ja hyvinvoiva arki ja elämä	-Seniorineuvola-toiminta alkaa v. 2022 -Omaishoitajien hyvinvointia tukevat palvelut -Ennakoivat kotikäynnit yli 75 v -Puhelinkontakti yli 75 v x1/vuosi -Turvallisuusviikko 1/vuosi -Tiedottaminen tapaturmariskeistä vuodenajan mukaan -Liukuesteet kenkiin yli 75-vuotiaille -Kylätalkkari-toiminta, kartoitus/selvitys käynnistämiselle	-Coronaria/ Hyvinvointialue -Coronaria/ Hyvinvointialue, kunta, seurakunta ja järjestöt -Coronaria/ Hyvinvointialue -Kunta-seurakunta-järjestöt yhteistyöverkosto (kunta koordinoi) -Kunta-seurakunta –järjestöt yhteistyöverkosto -Kunta, seurakunta, järjestöt, yritykset yhteistyönä -Toimintaympäristöpalvelut -Hyvinvointikoordinaattori -Kunnanhallitus / määrärahavaraus -Elinkeinotiimi /hankevastaava, järjestökoordinaattori yhteistyö (”Palveluita ja pienyrittäjyyttä kylille” -hankkeen tulosten huomiointi)	-Toteutunut/Ei -Omaishoitajien määrä/vuosi -Tyytyväisyyskysely x/vuosi -Toteutuneet käynnit/vuosi -Toteutunut/ei toteutunut -Toteutunut/ei toteutunut -Tiedotteet, infot kpl/vuosi Käytetyt tiedotuskanavat kpl/vuosi -Jaetut liukuesteet (kpl)/vuosi -Toteutunut / ei toteutunut

5 Hyvinvointisuunnitelman toteutus, seuranta ja arviointi

Posion hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelman jälkeen päivitettiin ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma. Hyvinvointi ja turvallisuussuunnitelmaa työstettiin monialaisessa työryhmässä, jossa oli edustaja myös vanhus- ja vammaisneuvostosta. Työryhmän puheenjohtajana toimi Marjo Paloniemi.

Ikääntyvän väestön hyvinvointisuunnitelma laaditaan valtuustokausittain ja sen toteuma raportoidaan laajan hyvinvointikertomuksen raportoinnin yhteydessä, kerran vuodessa. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma kytkeytyy hyvinvointi- ja turvallisuussuunnitelmaan. Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelman asetetut tavoitteet ovat yhteneväiset laajassa hyvinvointikertomuksessa asetettujen tavoitteiden kanssa.

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaa laatineen työryhmän kokoonpano:

Anne-Mari Ahonen sosiaalityöntekijä /hyvinvointipalvelut, Posion kunta
Sirpa Keränen, Suomen Punaisen Ristin Posion osasto
Tarja Kontio, palveluohjaaja, Coronaria
Pirkko Mäkelä, Eläkeliiton Posion yhdistys
Keijo Oiva, vanhus- ja vammaisneuvosto

Lausuntoja ja palvelukuvauksia on pyydetty Posion kunnan, Coronarian ja Nuorten ystävien työntekijöiltä ja esimiehiltä sekä vanhus- ja vammaisneuvoston jäseniltä.

LÄHTEET:

- Kunnari, Marika (2017) Aikuisväestön hyvinvointiin liittyvät huolet ja hyvinvoinnin heikentäjät. Oulun yliopisto. http://jultika.oulu.fi/files/isbn9789526215723.pdf
- Sotkanet
- Tilastokeskus
- Kuntaliitto
- Vanhustyön keskusliitto
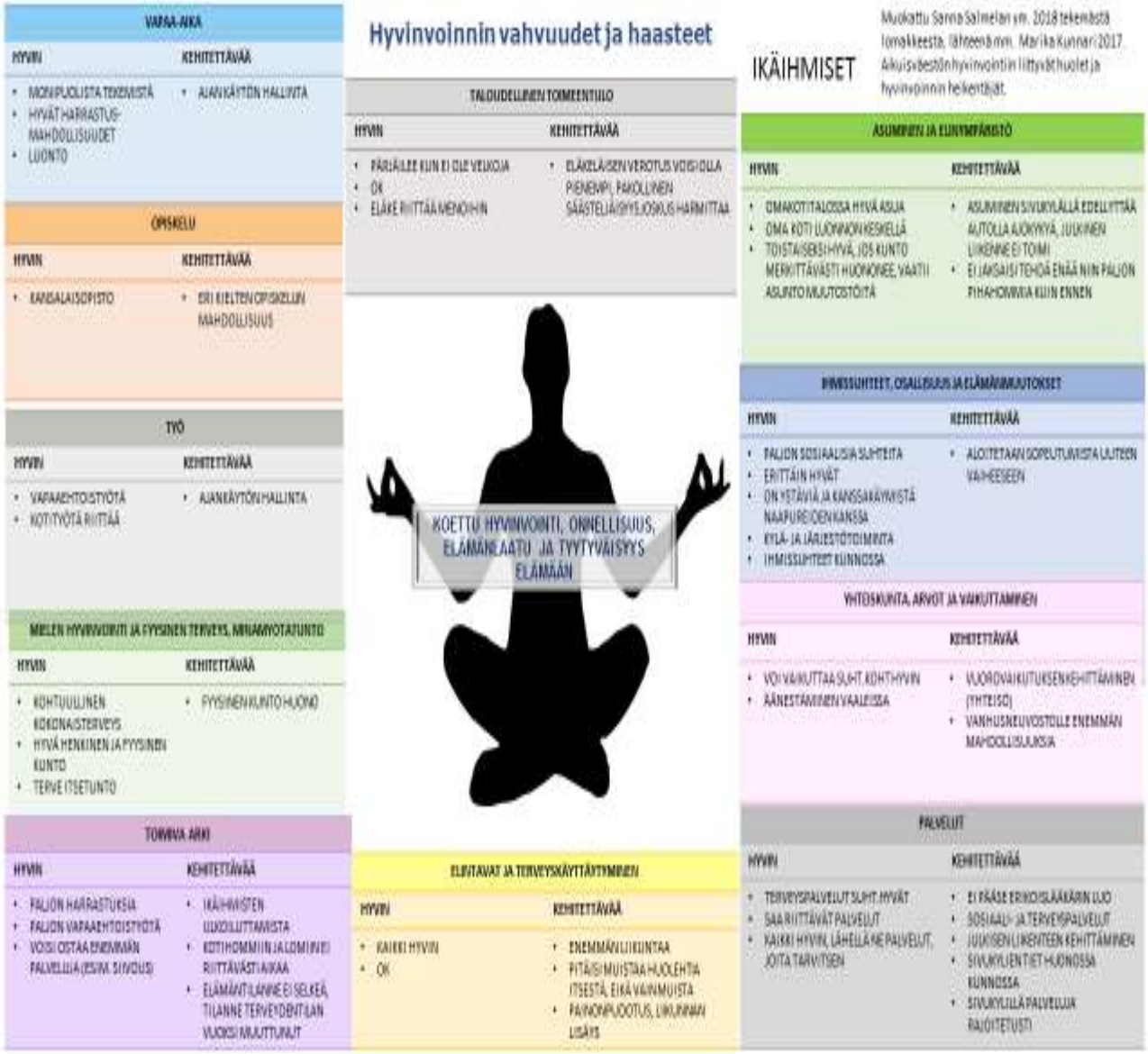
LIITE 1. Ikääntyneiden hyvinvoinnin vahvuuksia ja haasteita Posiolla